

Davant la realitat política de Catalunya

A Catalunya, políticament, s'ha acabat un procés, s'ha tancat un període. Tot va començar, oficialment —dins la reforma de l'Estat espanyol iniciada el 1976—, amb la restauració de la «Generalitat provisional» i el retorn del president a l'exili, el 1977. Aquests fets, tant si els considerem una bona jugada aprofitant el triomf —en teoria, nacionalista— a les eleccions legislatives estatals, com si hi veiem una argücia del govern de Madrid per contrarestar el triomf certament esquerrà, ha tingut l'avantatge de fer reconèixer la continuïtat de la representació legítima de Catalunya. És veritat que potser n'hi hauria hagut prou que el poder central derogués el decret del dictador de 1938, que eliminava l'Estatut de 1932; o, filant més prim, que el rei derogués un altre decret, el de Nova Planta, dictat per un altre Borbó el 1716 per suprimir la sobirania de Catalunya. Així i tot, amb un afany «possibilista», podem dir que la Generalitat provisional i el seu president han complert, si més no, aquest paper.

El segon pas en aquest procés fou l'elaboració de l'Estatut. Un Estatut que va ser projectat —d'una forma també «possibilista»— després d'una Constitució de l'Estat espanyol que, en el títol corresponent a les anomenades autonomies, li deixava un sostre ben baixet, no fos cas que alguna de les «nacionalitats» —és a dir, de les nacions oprimides—, i concretament els Països Catalans, s'extralimités. El projecte d'Estatut —el de Sau—, tot i la seva modesta fidelitat a la Constitució, encara va ser llimadet per les corts de Madrid, per por que no esgarrapés. Així i tot, aquest Estatut permetia —permet— que Catalunya torni a tenir Generalitat —ara ja no provisional—, amb un President que és cap de govern —poder executiu— i un Parlament —poder legislatiu—. El mot «poder» potser és una mica massa gros, si pensem en les atribucions que tenen ara l'un i l'altre. Suposo que no hi haurà ningú que s'ho prengui malament si dic que és com tenir el títol d'enginyer agrònom per adecentar el jardinet de casa. Així i tot —repeteix—, per poques i petites que siguin les coses que l'Estatut ens permet de fer, les podem fer. Les hauríem de poder fer.

El final de tot aquest procés de què parlem ha estat l'elecció, per part del poble, d'un Parlament de Catalunya, i l'elecció, per part d'aquest Parlament d'un President de la Generalitat, amb el seu govern i el seu programa.

* * *

abans que qualsevol altre interès i, per tant, hauríem hagut de treballar tots units per defensar davant de qui fos —evidentment davant de qualsevol govern de Madrid, que ara és neofranquista i capitalista, però que sempre és centralista— la democràcia de debò, la justícia i la llibertat col·lectiva de Catalunya. Ens sembla —a mi em sembla— que els nostres polítics han cregut massa aviat que ja havíem arribat a una veritable democràcia i a una veritable autonomia. Ho han cregut o ho sembla. O potser m'equivoco i ja saben on van.

El que si que deu ser indiscutible és que tenim el que tenim i que ara no tindrem pas res més; i que amb aquest Estatut i amb aquesta autonomia i amb aquests poders de la Generalitat hem de fer el que puguem. I prou ens costarà que ens ho deixin fer. Perquè tot això fins ara és teòric, sobre el paper, per més oficial que sigui. I l'Estat central, amb la seva poderosa xarxa de funcionaris de tota mena, ja anirà procurant que vagi per llarg. Perquè, a més, darrera de cada «poder» hi ha un pressupost.

S'obre, doncs, un període en què les nostres institucions polítiques recobrades hauran de fer una feina doble. Per una cantó, mirar d'aconseguir que ens retornin —que no ens ho donen, eh?— tot allò que els papers diuen que ens han de tornar, si és que volem en una petita mesura governar-nos nosaltres mateixos. Per altre cantó, lluitar perquè les seves pròpies atribucions siguin més àmplies que no són ara; és a dir, que es pugui reformar, per eixamplar-ho, l'actual Estatut d'autonomia.

I tot això només pot tenir un punt d'eficàcia si, recolzats en l'opinió pública que representen, els nostres polítics poden reclamar a Madrid molt més del que allà estan disposats a deixar anar. I els nostres polítics només ho faran si nosaltres, el poble, constantment, a cada avinentesa, els reclamem molt més del que ells poden, amb visió «possibilista», reclamar a Madrid.

Per això ens sembla —a mi em sembla— que més que mai hauria d'haver-hi una acció conjunta de totes les forces que siguin de debò nacionalistes. El procés començat, el període que s'obre, serà llarg i dur. I l'enemic comú és sempre el mateix.

* * *

Per iniciar aquest nou període tenim, dèiem, Parlament i Govern. Parlament i Govern que hem elegit d'alguna manera nosaltres, encara que, com és natural, no hàgim votat el mateix. El valor de la democràcia és precisament acceptar que governin aquells que jo personalment no he escollit, però que els altres han escollit per majoria; i, a més, procurant que governin tan bé com puguin. Perquè el bé del país és que aquells que governen governin bé, siguin qui siguin. No en trauríem res de posar-los bastons a les rodes: el més perjudicat en seria el poble. Els polítics passen; el poble resta.

Per això diria que, sigui quina sigui la nostra opció política concreta, siguem o no siguem partidaris del partit del govern de Catalunya, hauríem de tenir present sempre que és el govern de Catalunya. Que sigui quina sigui la composició del Parlament, és el Parlament de Catalunya. Per molt limitats que siguin —i potser precisament per això—. El respecte a les nostres institucions ha de ser sempre més fort que l'afecció a les nostres opinions personals o de grup. Amb un govern nostre —per poques atribucions que tingui o potser precisament per això, i sigui quin sigui— podem ser, hem de ser, exigents i crítics; no mai destructors. Que d'això prou se n'ocuparan, juntament amb els renegats de sempre, des de fora estant.

Joan Ruiz i Calonja

Però ara a Catalunya, políticament, comença un altre procés, s'obre un altre període. Als qui ens mirem la política, podríem dir, des de fora, ens sembla —a mi em sembla— que, si de debò fossin nacionalistes tots els partits que diuen que ho són, tots hauríem hagut de posar els interessos nacionals